
Naučni skup

Mustafa Imamović – 45 godina naučnog i publicističkog rada.

Gradačac, 23-25. oktobar, 2009. godine

Nije rijetkost da se dugogodišnjem naučnom i javnom radu istaknutih naučnika oda posebno priznanje unutar akademske zajednice, ali i izvan nje. Vrlo često, radi se o priznanjima šireg društvenog značaja ili priznanjima za naučni doprinos u pojedinim naučnim oblastima. Također, kao jedan vid odavanja priznanja javlja se i organiziranje okruglih stolova ili naučnih skupova koji imaju za cilj istrajavanje u sjećanju na zaslužne pregoace znanosti. Međutim, rijetkost je da se priznanje u vidu naučnog skupa odaje još za života slavljenika. To, naravno, ne znači da takve skupove ne treba organizirati. Naprotiv!

Dugogodišnja istrajnost u naučnom radu, kao i respektabilna

bibliografija,¹ bili su razlogom organiziranja naučnog skupa povodom 45 godina naučnog i publicističkog rada Mustafe Imamovića održanog u Gradačcu od 23. do 25. oktobra 2009. godine. Organizatori ovog skupa, Javna naučna ustanova Institut za istoriju iz Sarajeva i Javna ustanova Biblioteka "Alija Isaković" iz Gradačca, okupili su na jednom mjestu tridesetjednog naučnika iz Bosne i Hercegovine i regiona uz još nekoliko referata koje su prisutni imali priliku slušati budući da su, iako najavljeni, pojedini referenti svoje odsustvo opravdali slanjem svojih priopćenja. O aktuelnosti i značaju održanog skupa donekle

¹ *Grada za bibliografiju Mustafe Imamovića* (priredile: Mirela Rožajac-Zulčić i Ivana Teronić), Sarajevo – Gradačac, 2009.

svjedoči i solidna prezentacija u elektronskim i štampanim medijima u Bosni i Hercegovini.²

Radni dio naučnog skupa počeo je sesijom o naučnom doprinosu Mustafe Imamovića koju je svojim izlaganjem otvorio Husnija Kamberović ukazujući na položaj i ulogu Imamovića unutar naučnih krugova kao i Imamovićeve interesovanja koja tematski zahvataju sve oblasti ljudskog društva. Kamberovićevo izlaganje bila je jedna vrsta akademske biografije kojoj nije nedostajalo ocrtavanje polja unutar kojeg je Imamović djelovao u proteklom periodu bivajući prisutan u svim značajnijim historiografskim raspravama kao i ukazivanje na Imamovićevo "najjače oružje", smisao za sintezu. Ovu je tvrdnju Kamberović već ranije iznio ocjenjujući izuzetno značajnu knjigu (*Knjige i zbivanja*, 2008) koja je od Udruženja izdavača i knjižara proglašena za najbolju knjigu u 2008. godini.³ Navedena knjiga je tokom prvog dijela skupa bila najčešće spominjano Imamovićevo djelo koje na jednom mjestu govori o njegovoj koliko naučnoj toliko i društvenoj

angažiranosti u proteklih 45 godina. Upravo je ta knjiga bila povod i drugim učesnicima skupa da ukažu na svestrano obrazovanje, erudiciju i temeljitost Mustafe Imamovića, (Esad Duraković, *Orijentološki uvid u djelo Mustafe Imamovića*), kao i dosljednost u otvaranju najznačajnijih naučnih, društvenih i političkih pitanja u doista bremenitom vremenu (Enes Pelidija, *Svestrana dosljednost prof. dr. Mustafe Imamovića*). Ova bi se tvrdnja mogla iznijeti i kao cjelokupna ocjena Imamovićevo djela koje je svojom aktuelnošću i intelektualnom pravovremenom odvažnošću obilježilo proteklu epohu u kojoj je djelovao i još uvijek djeluje.

Ostali referati prezentirani tokom prve radne sesije bili su na tragu vrednovanja Imamovićevo doprinosa pojedinim aspektima društveno-političkog, naučnog i kulturnog života bosanskohercegovačkog društva, teme kojoj se Imamović uvijek iznova vraćao sa jednakim istraživačkim nadahnućem. Kao posebno značajno ističe se izlaganje kojim je ukazano na relevantnost Imamovićevo djela u stranoj literaturi, (Enes Karić, *Mustafa Imamović u stranim izvorima*).

U Karićevom izlaganju precizirani su autori koji su najfrekventniji u citiranju Imamovićevo djela koji se tiču historije Bosne i Hercegovine i njenog društva među kojima se naročito ističu Ivo Banac, Robert J.

² *Oslobođenje*, god. LXVI, br. 22.562. Sarajevo: 24. 10. 2009, 20; *Oslobođenje*, god. LXVI, br. 22.563. Sarajevo: 25. 10. 2009, 6; *Oslobođenje*, god. LXVI, br. 22.565. Sarajevo: 27. 10. 2009, 17; *Dnevni avaz*, god. XV, br. 5076. Sarajevo: 27. 10. 2009, 5.

³ *Prilozi 37*. Sarajevo: Institut za istoriju, 2008, 37, 253-254.

Donia, Marko Atilla Hoare, Kemal Karpat te Noel Malcolm.

Drugi dio prvog radnog dana bio je posvećen historijsko-pravnim temama u kojima su dominirale teme iz historije prava, od analize razvoja pojedinih segmenata rimskog prava, (što je, svojevremeno, također bio tematski okvir unutar kojeg je radio Mustafa Imamović), pojedinačnih analiza pravnog položaja žene u jednom eminentno muškom-srednjovjekovnom društvu, (Vilma Pezelj, *Pravni položaj žene u srednjovjekovnom Šibeniku*), preko sagledavanja razvoja institucije *doctores legum* u rimskom pravu do kulturoloških zapažanja o odnosima vjerskih zajednica na primjeru jednog putopisa, (Joško Pavković, *Susreti kultura u Putopisu Benjamina iz Tudele*). Nekoliko navedenih tema dodatno potvrđuje stav kako je skup okupio zaista veliki broj učesnika čije se teme, u najkraćem predstavljene podnesenim referatima, upotpunjuju u svestrano zanimanje kojem je Mustafa Imamović u svojoj dosadašnjoj karijeri posvetio izvjesnu pažnju. Nije, naravno, prošla nezapaženo ni Imamovićeva zainteresiranost za teme iz historije književnosti, književne kritike, ali i kulture uopće.

U trećoj sesiji govorilo se o državno-pravnoj i kulturnoj historiji Bosne i Hercegovine. Uzimajući u obzir široko postavljene mogućnosti za prezentiranje dosadašnjih istraži-

vačkih rezultata u navedenom okviru, referati podneseni tokom treće sesije dali su mogućnost pogleda u historiju Bosne i Hercegovine na više tematski različitih nivoa. Bilo je, dakle, moguće slušati izlaganja o odnosu pojedinca prema državi na primjeru Ante Cilige, (Ivo Banac, *Ciliga i Bosna: iskustva i domišljanja*), rodnoj problematici i položaju žene s kraja XIX i početka XX vijeka, (Elvira Islamović, *Ka vidljivosti žena u historiji: prilog istraživanju pravnog položaja žena u Bosni i Hercegovini krajem 19. i početkom 20. vijeka*) te strukturalnim promjenama u bosanskohercegovačkom društvu nakon 1878. godine, (Josip Vrbošić, *Strukturiranje bosansko-hercegovačkog društva nakon 1878. godine*). Dopri nos potpunijem sagledavanju historije Bosne i Hercegovine međuratnog perioda temeljito je predstavljen referatom o lokalnoj samoupravi u Bosni i Hercegovini kao specifično uređenom organu javne uprave lokalnog karaktera i njenog odnosa prema višim organima vlasti kao i problemima koji su nastajali u njihovom međusobnom suodnosu, (Seka Brkljača, *Lokalna samouprava u Bosni i Hercegovini 1878-1941. godine*). Naučni skup je zaključen referatima o vjerskim zajednicama u međuratnom periodu uopće, (Mirza Hujić, *Vjerske zajednice u Bosni i Hercegovini i Jugoslaviji između dva svjetska rata*) te kretanjima u Islamskoj zajednici s

kraja 50-ih godina XX stoljeća, (Amir Duranović, *Imenovanje Sulejmana ef. Kemure za reis-u-ulemu Islamske vjerske zajednice u FNRJ*).

Iako programom predviđena, diskusija je na skupu izostala. To bi, zapravo, bio i najveći nedostatak ovoga skupa. Naravno, možda bi cjelokupna radna atmosfera bila drugačija da je među referentima bilo i onih koji se sa stavovima Mustafe Imamovića djelimično ili gotovo nikako ne slažu. Takvih, naravno, ima, što se može smatrati pozitivnim za razvoj znanstvenih polemika i znanosti uopće. Konačno, i sam Mustafa Imamović je pomogao razvoju znanosti svojim nemalim priložima u najznačajnijim historiografskim diskusijama druge polovine XX stoljeća. S druge strane, pored prisutnih učesnika na skupu, koji, ako je suditi

prema stavovima iznesenim tokom radnog dijela, visoko cijene lik i djelo Mustafe Imamovića, moguće je i kod drugih historičara vidjeti jednu vrstu izuzetno pozitivnog držanja prema Imamoviću.⁴

O opravdanosti organiziranja jednog ovakvog skupa ne treba više trošiti riječi. Preostaje nadanje da će planirani zbornik radova zaokružiti cjelinu jednoga projekta. Pitanje vrijednosti i znanstvenog života zbornika radova u formi knjige odgovor će dobiti u vremenu koje je ispred nas ■

Amir Duranović

⁴ Tomislav Išek, *Nekoliko napomena o posebnosti ustroja Bosne i Hercegovine u novovjekovnom razdoblju (1878-2008)*. Sarajevo: *Historijska traganja*, Institut za istoriju, 2009, br. 3, 17-22.